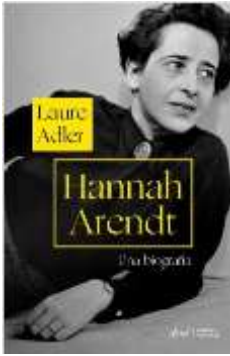

Hannah Arendt

Laure Adler ha escrit una brillant biografia de la pensadora jueu-alemanya Hannah Arendt. I també esmenta l'obra i la ideologia dels filòsofs i teòlegs amb qui va estudiar o va col·laborar. Com ara, per exemple, Heidegger, amb qui va tenir una relació remarcable, Bultmann, Jaspers, Max Weber o Husserl, entre d'altres.

Hannah li recordarà a Jaspers que **primer és jueva i després alemanya**. És aquest judaisme el que l'anirà allunyant del filo-nazi Heidegger, tot i que al llarg de la seva vida seguirà sentint devoció per ell. Hannah serà detinguda a Berlín el 1933, amb Hitler ja canceller, amb propaganda antisemita que pensava aportar al congrés sionista de Praga. Sortirà lliure, però, després d'escorcollar el seu pis, torna a ser detinguda. Tindrà la sort de trobar un funcionari compassiu que la tornarà a deixar en llibertat. Amb la seva mare fuig a peu cap a Txecoslovàquia, i d'allà cap a Ginebra i finalment a París on ja es troba el seu espòs Günther. Posteriorment es tornarà molt crítica amb el sionisme i tot el que afectava als jueus.

Els camins de Günther i Hannah s'acabaran separant.

Hannah explica l'odissea de Walter **Benjamin** quan intenta passar la frontera francesa fugint dels alemanys que han envaït França. És el mes de setembre. Benjamin arriba a Portbou però la policia espanyola diu no acceptar les persones sense nacionalitat i el retornen a França. Benjamin s'acabarà suïcidant. Pocs dies abans, Hanna havia rebut de Benjamin, a Marsella, uns manuscrits amb els seus conceptes d'història que s'havien de publicar a Nova York.

Amb el seu nou company, Heinrich Blücher, Hannah fuig a Lisboa, ja que ha obtingut un visat, i sis mesos després marxaran a Nova York. És l'any 1941.

El 1945, ja finalitzada la guerra mundial, Hannah es pregunta **per què es va produir un fenomen com el nazisme**. Varen ser els jueus l'espurna que va provocar aquell deliri totalitari? Hannah creu que el nacionalsocialisme, malgrat la derrota, no ha estat eradicat. Creu que hi ha una internacional feixista a Europa i règims com el de Franco i Salazar, a Espanya i Portugal, i les dictadures llatinoamericanes ho corroboren. El nacionalsocialisme és una internacional criminal, fonamentada en el racisme i l'antisemitisme. **El nacionalsocialisme i el feixisme s'alimenten de la feblesa de l'economia i de la por a l'ascens al poder de les majories populars, amb el perill que això suposa per a les minories "selectes"**.

Segons H. A., **el terror contemporani és un terror col·lectiu**. "Les ideologies són conegudes pel seu caràcter científic,... la seva pretensió és constituir una ideologia científica...". En essència, el terror destrueix l'individu i transforma el poder en un decret superior i sobrehumà del que deriva la força absoluta

Heidegger, Arendt i Jaspers consideren que **la veritat ve acompanyada de la duplicitat**, que l'ambigüitat regeix el món, que no hi ha un costat del mal i un altre del bé.

Per a Hannah, **l'home és un animal polític**, algú que, per definició, viu en comunitat; però l'home és també un ésser que desitja el poder, un ésser despul·lat de la raó, sense lliure albir, regit per la por, incapaç d'assumir la veritat i la responsabilitat.

Publica **La Condió humana**, 1958, la seva obra més important. Li plouen contractes per a fer conferències i li plouen honors. Creua l'Atlàntic moltes vegades.

Amb Hannah, **els humiliats i els ofesos es converteixen en portadors de nous valors**. La vida sols arriba a la plenitud en ells.

Una persona no pot escapar de la gàbia que és el món. Cal afrontar-lo permanentment per tal de seguir vivint. **Seguir vivint és trobar un lloc propi entre els altres**. "Cal humanitzar allò que és inhumà mitjançant un parlar incessant i sempre vivificat sobre el món i les coses del món".

La societat de masses no vol cultura, vol passatemps. Hanna teoritza sobre allò que no ha fet res més que començar: l'eradicació pura i simple de la cultura, reduïda a un gueto, perquè es considera inútil en el terreny social de la industrialització de l'oci. El resultat és una putrefacció.

Hamlet pot ser tan entretingut com My Fair Lady i, per què no?, igual d'educatiu.

Veritat i política mai no han format una bona parella. És la impotència l'essència mateixa de la veritat, i és l'engany l'essència mateixa del poder? I una veritat impotent, no és tan menyspreable com un poder despreocupat de la veritat? **Aquell que diu la veritat arrisca la seva vida**. Qui vol alliberar els seus conciutadans de la falsedat del món s'exposa a desaparèixer. A la veritat, de fet, li costa molt imposar-se als atacs del poder.

Com podem determinar el que és veritat? Quins són els criteris? Ningú no pot afirmar que tan sols ell posseeix la veritat. Quines diferències hi ha entre veritat i ideologia? **Per què qui presumeix de posseir la veritat la utilitza amb finalitats de domini?** Quan em calumniem m'he de defensar. Però com demostrar la innocència? És impossible demostrar la innocència. Per això, l'acusació ha de produir sempre la prova de la culpabilitat.

Tots els éssers humans poden reflexionar sobre el seu propi destí. Com fer que neixi aquest desig de reflexió? Pensant sempre de forma crítica. Arendt reitera que sols existeix el pensament perillós, per la senzilla raó que el sol fet de pensar és en sí mateix una empresa perillosa. Però no pensar ho és encara més!

Joaquim Alsina

FISC-Catalunya